

Nieuwbouw Visserman schokker

Siger Bos en Gerard Kroes

Scheepsbouw Kroes bouwt samen met, in opdracht en naar ontwerp van Siger Bos, een Vissermanschokker van 13,5 m

(Foto)

Ik voel me aangetrokken tot de rust en de ruimte van het Wad. Er komt een schokker, in dit geval een Gipon schokker van 10,5 mtr. Ik weet eigenlijk nog niets van de verschillende platbodems, verschillende schokkers. Maar al zeilend met de schokker leer ik bij. Ik zeil eens een wedstrijdje, ik krijg wat oog voor de verschillen.

De Gipon schokker is bij uitstek een 'waakzaam scheepje', gedraagt zich goed op wat ruwer water en heeft veel ruimte in de (brede) kop, de Vredenburg schokker is met licht weer niet te verslaan.

Na een aantal jaren krijg ik toch het gevoel dat het beter zou moeten kunnen. Ik duik in de handicapformule, de criteria van het stamboek rond en platbodem en ga op zoek naar snelheid en een authentieke uitstraling. Kan dat, is het er al? Wat kun je bereiken met veel enthousiasme en liefde voor platbodems en (te weinig) vrije tijd?

Het ontwerp

De uitgangspunten bij het ontwerp van de 13,5 mtr. vissermanschokker zijn:

- Een zo snel mogelijk schip maar, wel binnen de criteria van het stamboek, authentieke uitstraling, stoer en toch met 2 man/vrouw te zeilen.
- Een comfortabel waddenschip, rechttop droogvallend, weinig buiswater overnemend.
- Om ook op het Oostelijk en Duitse Wad goed uit de voeten te kunnen, mag de diepgang niet groter worden dan 0,8 meter.
- En ... ook belangrijk: het moet een redelijk makkelijk (goedkoop) te bouwen schip worden.

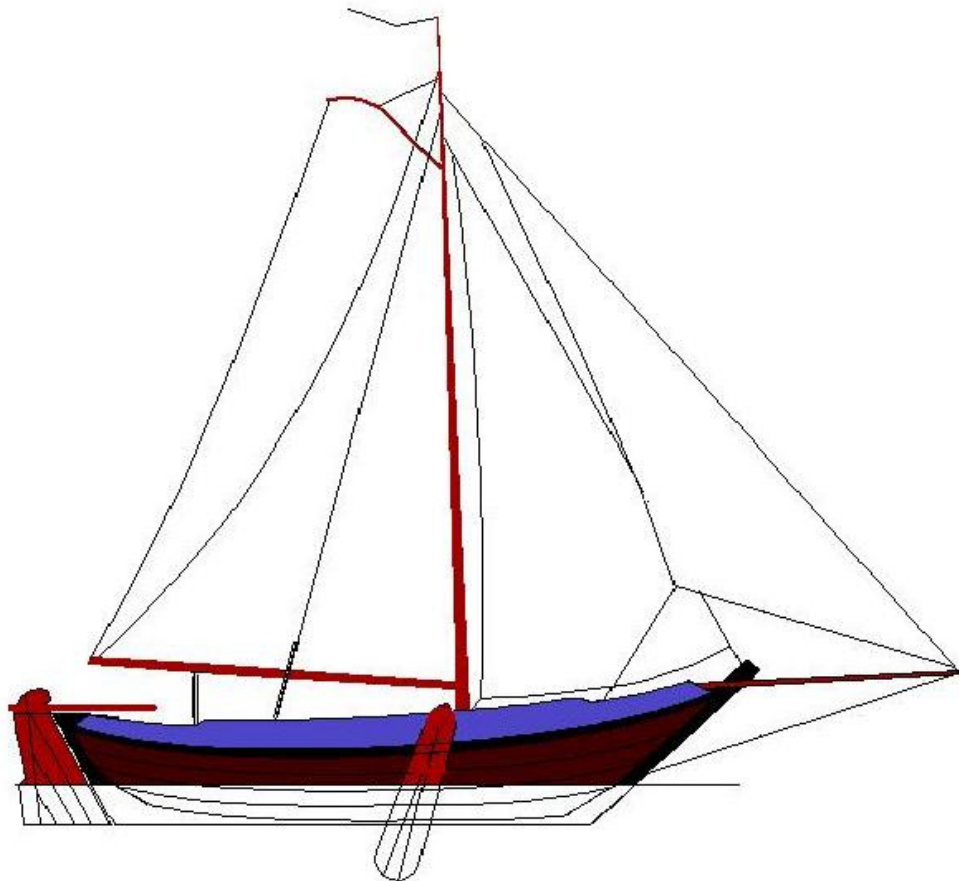
Ik bestudeer oude lijnenplannen, onder andere in de scheepvaartmuseums van Sneek en Amsterdam, en ga kijken in Peasens-Moddergat bij de bouw van de houten Wierumeraak (in feite een schokker maar dan met 2 masten)

Ik kijk ook naar de wijze waarop vroeger zo'n schip gebouwd werd, simpel gezegd: hoe spijkerde men de gangen op de spanten. Vormen onstonden vroeger niet bij toeval, daar zitten praktische redenen achter: beschikbaar materiaal en de wijze en volgorde van verwerken.

Achter de computer. De eerste stappen bij het maken van een digitaal lijnenplan blijken dan toch weer sterk overeen te komen met de wijze waarop vroeger werd gebouwd. Dan optimaliseren. Binnen de grenzen van het stamboek zo snel mogelijk, maar met behoud van een traditioneel ogend schip. Boven water een brede kop, voor extra stabiliteit. Verdelen van de gangen, onder water glad, boven water met een overlap. Hier gaat het om de mooie lijnen en komen bouwaspecten om de hoek.

Uiteindelijk levert dit lijnenplannen op voor schokkers met een lengte van 10, 11, 12 en 13,5 meter.

Bij een lengte van 13,5 meter, een breedte 4,5 meter en een diepgang van 0,8 meter krijgt zo'n schokker een waterverplaatsing van ca. 14 ton en ca. 100 m² zeil, te vergelijken met een lemsteraak met een lengte tussen de 11 en 12 meter.

(Plaatje zeilplan)

Een schokker heeft in verhouding tot zijn lengte een relatief kort en diep onderwaterschip wat goed is voor de manoeuvreerbaarheid. Daarnaast zorgt de relatief grote lengte voor een grote holte. De lengte van 13,5 meter levert daardoor naast een royaal vooronder met accommodatie voor ca. 8 personen en een stahoogte van minimaal 1,9 meter ook nog een grote zelflozende kuip.

De bouw

Van het lijnenplan digitale plaatsuitslagen en een snijpakket gemaakt. Bij Gerard Kroes zijn de gangen gewalst en is e.e.a. geassembleerd.

Samen maken we keuzes voor de afwerking en de details. Ook zoveel mogelijk (RVS) details worden op de computer getekend en door de snijfabriek aangeleverd. We maken veel werk van de 'dek lay-out', er moet ook makkelijk mee te varen zijn.

De doelstelling van een relatief makkelijk te bouwen schip is met deze schokker zeker gehaald.

Resultaat

(Fototje)

Een plaatje zegt meer dan vele woorden, de reacties zijn erg positief.

Oordeel zelf:

<http://www.platbodemzeilen.nl/schokkers> ,

<http://www.scheepsbouwkroes.nl>

Ontwerper over bouwer

(fototje, aparte inzet)

Als hobbyist, bootjesmens in Leeuwarden kom ik wel eens bij Gerard Kroes op de werf. Ik haal er wat materiaal, laat een klusje doen, drink een kop koffie mee. Gerard is vooral liefhebber van lemmeraken. Ik raak in gesprek over aken en andere schepen en de mogelijkheden van moderne software voor jachtontwerp. Gerard heeft veel oog voor klassieke lijnen en details.

Gerard haalt mij over om aan het ontwerpen te gaan. We kopen de software voor het maken van digitale lijnenplannen en plaatuitslagen.

Na veel lange avonden met Gerard achter de computer is er een ontwerp van een lemsteraak. Zomaar bouwen van een aak lijkt eerst nog een te grote stap, dus ontwerpen en bouwen we eerst samen een klassieke rondspant sloep. Dat pakt goed uit.

Ik leer van Gerard dat wel of niet stroken van de lijnen soms in millimeters zit. Ik leer vormen en rekken van de gangen. Ik leer dat het verschil tussen makkelijk bouwen of voortdurend problemen veel te maken heeft met de nauwkeurigheid en mate van detail in het snijpakket. Ook blijkt belangrijk de afstemming tussen ontwerp en bouwwijze.

Bouwer over ontwerper

(fototje, aparte inzet)

Alweer een aantal jaren geleden ben ik in contact gekomen met Siger Bos. Hij kwam enkel wel eens wat materiaal halen.

Met vragen waarvoor hij het gebruiken moest, kwamen we over zijn schokker te praten. Hij bleef steeds vaker eens even staan bij de schepen die wij aan het bouwen waren en vroeg dan veel over het hoe en waarom we de dingen deden zoals we ze deden.

Daarbij ging het mij opvallen dat hij vragen stelde die aangaven dat hij over de zaken nadacht. Tijdens deze gesprekken vertelde hij dat hij leraar wiskunde aan de Noordelijke Hogeschool was. Ik wist al dat hij bezig was zijn eigen boot af te bouwen. Ik heb hem aangemoedigd om samen een computerprogramma aan te schaffen en aan het ontwerpen te gaan. Als leraar wiskunde en als iemand die goed

met computers kon omgaan en ook nieuwsgierig naar schepen en daarbij platbodems in het bijzonder had ik er vertrouwen in dat daar best wel wat kon worden.

Al pratende komen we tot een ontwerp van een nieuwe 10,80 meter lemsteraak. We hebben veel tijd gestoken in dat lijnenplan dat aan de criteria van het stamboek moest voldoen. Om te kijken of dat door ons tot een goed bouw pakket kon worden gemaakt hebben we besloten eerst een 6 meter sloep te ontwerpen, te laten snijden en te bouwen. Het is een mooi bootje geworden. Dat geeft vertrouwen, en een goed beginpunt voor een volgend project.

Siger had het al een poos over een nieuwe schokker voor hemzelf en maakte verschillende ontwerpen waar we kritisch naar hebben gekeken. Uiteindelijk zijn we half maart begonnen te bouwen met een 13,5 meter vissermanschokker. Eind mei was het casco klaar. Het is een mooi stoer schip geworden, en ruim van binnen.